

відшкодуванню, в Господарському процесуальному кодексі України чи інших нормативно-правових актах не встановлено (ані найнижчої, ані найвищої межі). Згідно п. 6.5 вищезазначеної Постанови, господарський суд, вирішуючи питання про розподіл судових витрат, має враховувати, що розмір відшкодування названих витрат, зокрема на послуги адвоката, не повинен бути неспіврозмірним, тобто явно завищеним порівняно з ціною позову. У зв'язку з цим суд з урахуванням конкретних обставин, зокрема ціни позову, може обмежити даний розмір з огляду на розумну необхідність судових витрат для даної справи. В той же час практика показує, що суд, як правило, задовольняє витрати на правову допомогу адвоката, які в майнових спорах складають 10-15 % від ціни позову.

Можна зробити висновок, що законодавець передбачив можливість відшкодування витрат, понесених стороною на правову допомогу, тільки у разі, якщо така допомога надавалася адвокатом. Це є особливістю господарського процесу, адже в цивільному та адміністративному процесі передбачено відшкодування судових витрат на правову допомогу, надану фахівцями в галузі права, які не є адвокатами.

ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Лукач І.В., студент ННІПП НАВС

Науковий керівник: старший викладач кафедри господарсько-правових дисциплін ННІПП НАВС Пономарьова Т.С.

Господарським кодексом України законодавчо встановлено, що «підприємництво – це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку».

А деякі дослідники у визначенні підприємництва виділяють одну із його основних функцій – застосування інновацій та нестандартного підходу до вирішення справ.

Проблема забезпечення захисту прав і законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності нині набула особливої значимості у зв'язку з тим, що у статті 42 Конституції України вперше закріплено право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом: «Кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом. Підприємницька діяльність депутатів, посадових і службових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування обмежується законом. Держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання монополієм становисем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція. Види і межі монополії визначаються законом. Держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та усіх видів послуг і робіт, сприяє діяльності громадських організацій споживачів».

Захист прав суб'єктів підприємницької діяльності регулюється і гарантується нормами цивільного і господарського права. Загальні положення про свободу підприємницької діяльності містяться у Господарському кодексі України. Згідно із ст.43 ГК України підприємці мають право без обмежень самостійно здійснювати будь – яку підприємницьку діяльність, яку не заборонено законом. Особливості здійснення окремих видів підприємництва встановлюються законодавчими актами.

Для підприємців нерідко проблемою є правильний вибір та ефективне використання і застосування передбачених законодавством засобів захисту - тих правових засобів, за допомогою яких можна запобігти, припинити, усунути порушення прав. Щоб змусити або спонукати правопорушника припинити дії, які порушують право підприємця, або запобігти таким діям, необхідно знати положення законодавства, що регулює різні засоби захисту, і вміти їх застосовувати, бо саме від знання законодавства і вміння захищати свої права та інтереси залежить успіх та результат діяльності підприємців.

Конституцією України надається можливість всім громадянам України, а також громадянам інших країн чи особам без громадянства займатися підприємництвом на території України, за винятком випадків, передбачених законом. Тож право на зайняття підприємницькою діяльністю підлягає певним обмеженням. Часто права суб'єктів підприємницької діяльності порушуються через незаконне втручання в їхню діяльність державних органів, особливо органів державної податкової служби та інших контролюючих органів.

Захист прав суб'єктів підприємницької діяльності в господарському суді може здійснюватися за умови порушення їх прав і охоронюваних законом інтересів і лише за особистою участю зацікавлених суб'єктів, що володіють необхідною правосуб'єктністю.

Інститут захисту прав та інтересів суб'єктів підприємницької діяльності має свої особливості й специфіку. Під захистом розуміють сукупність способів (заходів), які застосовуються до порушників господарських правовідносин. У матеріально-правовому розумінні – це норми господарського права, що визначають форми, способи і терміни відновлення порушень прав та інтересів, огороження їх від порушень у майбутньому. У процесуально-правовому значенні це – діяльність, за допомогою якої досягається необхідний ефект щодо реалізації прав і обов'язків: відновлення можливості учасника відносин діяти в межах його правосуб'єктності; володіти, користуватися, розпоряджатися майном; вступати у відносини і реалізовувати права, що впливають з них.

Отже, якщо розглядати форми захисту прав суб'єктів підприємницької діяльності можна розподілити на три види: досудова, позасудова, судова. Судова може виступати і як самостійна форма захисту прав, і як гарантія законності винесення рішення іншими органами. Кожна з форм використовує один чи декілька способів захисту прав та інтересів суб'єктів підприємницької діяльності, до яких відносять: встановлення факту наявності прав (відсутності обов'язків); відновлення становища, яке існувало до правопорушення; припинення правопорушення; спонука порушника до виконання обов'язків у натурі; стягнення збитків і штрафних санкцій на користь потерпілої сторони або бюджету. Для ефективного захисту прав суб'єктів підприємницької діяльності необхідно вивчати досвід інших країн з організації і діяльності спеціалізованих судів. Аналіз зарубіжного досвіду показує, що для захисту прав суб'єктів підприємницької діяльності створені спеціалізовані суди (суд зі справ про банкрутство, суд з питань міжнародної торгівлі та ін.), які для розгляду справ залучають не тільки юристів, а й професіоналів певного виду діяльності. Саме на основі вивчення світового та вітчизняного досвіду наукових вчень щодо суті категорії «підприємництво», зроблено спробу його узагальнення й викладено власне трактування, а також охарактеризовано основні риси та умови виникнення і функціонування підприємництва.

ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Кравець Я.І., студент ННІПП НАВС

Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри господарсько-правових дисциплін ННІПП НАВС Тищенко Ю.В.

Забезпечення захисту та розвитку малого та середнього бізнесу (МСБ) в Україні є одним з визначальних пріоритетів державної політики з перших кроків вітчизняних економічних реформ. Формування ринкової системи господарювання в Україні пов'язане із зростанням підприємницької активності в усіх сферах економіки. Один з перспективних напрямків створення конкурентно-ринкового середовища – розвиток малого і середнього бізнесу.

Малий і середній бізнес вважається найбільш динамічним елементом у структурі господарської діяльності, тому потребує особливої уваги щодо його регулювання та захисту.

Проте дієвість заходів державної підтримки малого і середнього бізнесу виявилася недостатньою. Малі й середні підприємства в Україні продовжують